

Дем'ян ОВЧАРУК

здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник: к.н.д.у., доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Анастасія ПУНДА

МІСЦЕВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Для глибокого розуміння суті та характеристик керування процесами місцевого економічного розвитку (МЕР) важливо усвідомити значення цього терміну, який визначає цілі та особливості розвитку територій як об'єктів державного управління. Відповідно до цієї концепції, розвиток представляється як процес, у якому учасники громади спільно планують майбутнє своєї території. Цей процес можна охарактеризувати як активну участь, що стимулює співпрацю між зацікавленими сторонами. Така модель сприяє колективному розробленню та реалізації стратегій, які переважно базуються на конкурентоспроможному використанні ресурсів регіону. Проте, кінцева мета МЕР повинна полягати не лише у створенні нових робочих місць та забезпеченні стабільності економіки, а й у соціальному благополуччі громади.

Концепція збалансованого МЕР включає підхід, який дозволяє задовольняти потреби людей за рахунок ресурсів, необхідних для розвитку, з одночасним збереженням стабільності природних систем та екологічних умов для наступних поколінь. Реалізація цих принципів відображає здатність публічного управління вирішувати соціально-економічні виклики громади, виходячи зі спільних зусиль до економічної ефективності, екологічної обережності та суспільної солідарності. Таке розуміння передбачає, що основою МЕР має стати завдання оптимізації використання ресурсів для розвитку, яке включає «... процес, в рамках якого місцева влада та/або представники громади керують наявними ресурсами, укладаючи партнерські угоди для створення нових робочих місць та стимулювання економічного зростання».

Теоретичний прогрес у сфері МЕР сприяв поширенню ідеї «сталого» чи «збалансованого» розвитку. Збалансований розвиток визначається як модель людського прогресу, яка передбачає використання ресурсів з метою задоволення потреб людей, одночасно забезпечуючи стійкість природних систем та екологічних умов для майбутніх поколінь.

В цілому, інтеграція концепції місцевого економічного розвитку (МЕР) може розширити розуміння сталого розвитку, додавши до економічних та соціальних вимірів розвиткових програм також екологічні аспекти. Незважаючи на широке використання цієї концепції у багатьох наукових сферах, їй бракує теоретичного підґрунтя на політичному та інституційному рівнях, що необхідно для визначення чітких меж її застосування. Різноманітні дослідження, які аналізують взаємодію між економічними, соціальними та екологічними вимірами МЕР, підкреслюють існуючі обмеження її практичного використання. Прийняття концепції збалансованого МЕР передбачає, що будь-які ініціативи повинні базуватися на місцевих зусиллях. Наприклад, місцевий економічний розвиток може бути визначений як процес, у якому місцеві спільноти та управлінські органи об'єднують зусилля для підтримки та стимулювання бізнес-активності та зайнятості, використовуючи наявні ресурси для покращення умов життя в громаді. Основна мета МЕР полягає у стимулюванні місцевих можливостей для створення робочих місць у секторах, які сприяють розвитку спільноти. Це також підкріплюється ідеєю, що економічний розвиток є процесом участі, який сприяє співпраці між усіма зацікавленими сторонами на місцевому рівні, дозволяючи разом формувати та реалізовувати стратегію розвитку, яка використовує конкурентні переваги місцевих ресурсів для створення якісних робочих місць та сталої економічної активності. Світовий банк визначає місцевий економічний розвиток як процес, у якому учасники з державного, приватного та громадського секторів співпрацюють для створення сприятливих умов для економічного зростання та нових робочих місць, з метою підвищення якості життя.

У контексті важливості розробки механізмів економічного розвитку (МЕР) для аналізу питань, пов'язаних з поствоєнною реконструкцією України, необхідно уважно вивчити ключові аспекти МЕР, зазначені у джерелі [2]. Серед них:

- необхідність тривалого часу для досягнення цілей МЕР, що включає покращення умов життя місцевих громад;
- врахування взаємозв'язку між елементами місцевого розвитку, такими як підтримання зайнятості через економічне зростання регіону та приваблення інвестицій;
- забезпечення колаборативного підходу в процесі МЕР, залучення інтересів різних сторін.

Представлення збалансованого МЕР як елемента публічного управління дає можливість концептуально осмислити основні проблеми, що виникають під час впровадження програм МЕР, їхнього моніторингу та оцінювання кінцевих результатів. В якості фундаменту для розробки концепції МЕР у поствоєнний період пропонується використовувати певний теоретичний та методологічний підхід.

Модель публічного управління, розроблена на основі цього підходу, має на меті трансформацію навколишнього середовища (природного та соціального) згідно з раніше розробленим планом розвитку. При цьому ініціатива або право на визначення обов'язкового плану дій повинно належати органу, який має повноваження приймати кінцеві рішення. У контексті України, такими органами є національні законодавчі та виконавчі влади, а також місцеві органи публічного управління, згідно з джерелом [3].

Модель публічного адміністрування, заснована на вищезазначених засадах, має відзначатися певними характеристиками. Серед них:

- система управління, що має вертикальну структуру та базується на ієрархічних засадах, з метою забезпечення неперервного втілення урядових рішень та стратегічної реалізації розвиткових ініціатив;
- централізована система керівництва, що передбачає наявність

єдиного центру, який відповідає за методологію та виконання реформ. Водночас, присутність більше ніж одного такого центру може призвести до конфлікту інтересів, особливо в умовах демократичного суспільства;

- лінійна система управління, орієнтована на прямий зв'язок, що забезпечує послідовне отримання інформації, передачу рішень до виконавців на місцевому рівні та зворотний зв'язок з ними.

Список використаних джерел

1. Августин Р.Р., Струмецький О.І. Інструментарій управління економічним розвитком територіальних громад: аспект підтримки малого підприємництва. Причорноморські економічні студії. 2024. Вип. 88. С. 59-63.
2. Демків І. О., Струмецький О. І. Проблемні аспекти та інструментарій забезпечення економічного розвитку територіальних громад. Бізнес Інформ. 2024. №8. С. 99–104.
3. Августин Р., Демків І. Засоби стимулювання розвитку малого бізнесу як чинника подолання депресивності віддалених населених пунктів територіальних громад. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2023. Вип 3, С. 151-155.